

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna peti-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administracija) in ekspediceja na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvu je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr.
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr.
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izvenišni ne delje in praznike, ob 1/2 6 popoldne.

Debata o volitveni reformi.

Že najjstokrat, tako je rekel poslanec Zeithammer 6. t. m. v českem deželni zboru, vrši se razprava o volitveni reformi za deželni zbor česke kraljevine. To kaže, kako si česko ljudstvo po svojih poslancih prizadeva, da preuredi volitveni red, katerega je dala Schmerlingova vlada česki deželi, in kako globoko je vkoreninjeno prepričanje, o pravem čuvstvu českega ljudstva. Vselej so pemske nemei znali to vprašanje zavleči, ker nikdar jim ni bil pravi in vgodni čas za to, naj bode že večina nemška ali slovanska v tem zboru. Da bodo čehi sedaj, ko so v večini, spravili to vprašanje na dnevni red, so pričakovali prijatelji in neprijatelji. Sprejet je bil sicer nasvet: deželni odboru se naroča, da sestavi na podlagi statističnih dat nov volitveni red za česki zbor, a da se taka postava sprejme, je treba dveh tretjin glasov. — Ta debata nas toliko bolj zanimiva ker tako vprašanje pride prej ali slej tudi v kranjskem deželni zboru na vrsto, več deželnih zborov se je že bavilo s tem vprašanjem, ker tukaj gre med drugim tudi za to; da se volitev za deželni zbor spravi v soglasje z volitvijo za državni zbor, ker za poslednjega volijo tako zvani petakarji, kar za deželne zbore še ni povsod postavno sklenjeno.

Da nemei pri ti debati niso zatajevali svoje narave in so nasprotovali kar moč, lahko verjamemo, a težko je stvar zagovarjati, ki se sama obsoja, težko je oči zatistiti pred jasnimi solncem, zato pa vidimo, da skoraj vsi govorniki na nemški strani niso govorili o volitveni reformi, marveč so stvar obdelovali od druge strani, in govorili so, kakor da bi se posveto-

vali v državnem zboru o glavnih načelih, po katerih se ima država vladati. Zajašili so konja visoke politike, da bi se lože ognili vprašanju, o katerem je bila debata.

Izvemši dr. Herbst, so govorili o vsem mogočem, samo o volitveni reformi prav malo. Svarili so pred nevarnostjo, katera preti državi po sedanji sistemi, besedovali o „česki državi“ kamor nočejo pripadati, povdarjali svojo zvezo z velikim nemškim narodom, povzdigovali njegovo omiko, da, prvokrat se je javno govorilo o razdelitvi česke zemlje; toliko so vedeli povedati o vznemirjenosti med narodom, da je poročevalec Rieger poslednjič rekel, ako se bojete vznemirjenja med narodom, si lahko pomagajte, ne dajte tiskati svojih govorov.

Poglejmo si še nekoliko govornike na desnici. Knez Windisch-Grätz je stvarno razlagal nasvete, ktere je stavila komisija, ter povdarjal, da on ne govori toliko iz narodnostnih obzirov, marveč iz stališča prava in resnice. Poslanec Zeithammer je pojasnil to vprašanje temeljito skoz in skoz in pokazal fakijski stranki, ki sama o sebi pravi, da zastopa državno idejo, srčalo, da v njem vidi svojo podobo, rekoč: kako se te vaše besede strinjajo z dejanjem, ko vladi kredit odrekujete. — Zakaj pa se gospodje levičarji niso hoteli v stvar spuščati, zakaj so govorili le o visoki državni politiki, zakaj so se ogibali stvarnih razlogov. — V stvari sami niso imeli kaj povedati, zagovarjati niso mogli, kar se ne dá zagovarjati, zato so pa tako radi uhajali na stran, da so jih česki poslanci vselej mogli tam iskati, kedar so jim odgovarjali, samo dr. Herbst je imel nekaj stvarnega omeniti o volilni reformi, kar se tiče namreč volitev v

velikem posestvu, a prav za prav drugega ni dokazal, da je ves volitveni red popravka potreben.

Svoje razloge je nemška stranka podpirala s tem, da ne zaupa večini. niti sedanji vladi, tedaj si ji mora po robu postaviti. Ali je bil nasvet opravičen ali ni bil opravičen za to se niso toliko brigali, oponirati se mora in to iz načela. Taki so bili po večem govoru vseh nemških poslancev, govorili so tistim, ki jih ni bilo v zboru, in klicali na pomagaj nemški narod. Ko so jih govorniki spodbujali, da bi vendar kaj stvarnega omenili, rekli so, da se bojé, vtisnjeni biti v česki državi. Nemštvo v Avstriji je vznemirjeno, rekli so, ker nemški jezik ni državni jezik. — Pa kako bi bilo mogoče, nemeem vstreti?

Gospodje iz leveice so povedali ceno, za za ktero bi se dali potolažiti. Česko kraljestvo naj bi se administrativno razdelilo po narodnih mejah. Grof Clam-Martinic jih je točno in jasno zavrnil, tudi dr. Rieger jim je na to odgovoril, kakor gre na tako izjavo. Čehom očitajo njih fundamentalne članke, a kaj je vse to zoper omenjeno delitev. Fundamentalni članki so nameravali ohraniti zgodovinsko posebnost (individualnost) kronovine, ter vezati staro z novim, a nemei hočejo česko kraljevino raztrgati v nemško-nacijonalno in v avstrijsko polovico. Tukaj se kaže popolnoma narava teh pemskih nemecev, ako ne morejo gospodovati v deželi, naj se pa raje dežela pretrga na dvoje. To je zadnja njih beseda, ktera pride na vrsto, kedar drugih izrazov zmanjka. Da se to ne bode nikdar zgodilo, dobro vedó Herbst in tovariši, preko tih hujšakcev si bodeta česki in nemški narod podala bratovsko

Listek.

Oče, sin in vnuk.

Nekaj priprostitih misel o sedanjih časih.

(Dalje.)

Kako pa je z zakramentom sv. zakona? No, tega pa liberalizem nikakor ne more in ne sme pripoznati. Zakaj, če on to pripozna, sam sebe umori. Saj to je ravno pridobitek liberalizma, da se zamore ponašati, da je on pretrgal verske spona, in verno družino prestrojil v brezverno. Ali tukaj je pa naletel na gordični voz. Zakon pripoznati, pa zakrament zakona zavreči — ta voz treba je razvozljati. Kako neki? Prav takó, kakor stori šivilja, ako se ji nit prav hudo zavozlja; ko vidi, da ne more niti razrešiti, pa nit prereže — in končano je. To stori tudi liberalizem z zakonom. On namreč zakon prestriže na dva dela: zakrament in pogodbo. Za zakrament se on ne briga; pogodbo pa prisvoji sebi, t. j. sedanji absolutni, brezverni državi. In tako dobimo mesto cerkvenega zakona, pa civilni

zakon, kar pa ni nič drugega, kakor le postavljeni, očitni konkubinac.

Kako pa je z nerazvezljivostjo civilnega zakona? Ali je tudi on nerazvezljiv? Ne more biti. Kajti, vsake postave vrhni čuvaj je tisti, ki jo je dal. Civilni zakon pa si je vstvarila liberalna država: toraj je umevno, da ga ona tudi lahko razveže; zakaj le „kar je Bog zvezal, tega naj se človek nikar ne podstopi razvezovati“; kar pa je človek zvezal, to tudi lahko človek razveže. Iz tega se vidi, kako strašno zlorabi liberalizem besedo, zakon — to je res pravi: lucus a non lucendo. Vidi se pa tudi, da je le še en korak, da se zakon, ki je dejansko (de facto) že tako zavržen, zavrže tudi pravno (de jure). In ta korak, katerega se je nekako vstrašil liberalizem, ta korak je že napravil njegov sinko — socijalizem. Dobro, dobro, oče liberalizem, tako kličejo socijalisti, prav tako; tudi mi nočemo zakona kot zakrament. Toda tako abotni in nedosledni, kakor ste vi liberalci, mi socijalisti ne maramo biti, ker učili smo se doslednosti. Ako smo zavrgli zakrament zakona, čemu bi se navezovali na

civilni zakon? Le Bog bi nam zamogel nakladati zatajevanje. Njega pa smo mi in vi zavrgli; toraj proč z vsakim zatajevanjem, proč z vsako stražo mravnosti, proč s sedanjimi družinskimi postavami, proč z vsakim zakonom, in mi kot možje doslednosti zahtevamo: oprostitve mesa in skupno ženstvo; mi zahtevamo, naj se postavno vniči razloček med zakonskimi in nezakonskimi otroci, ter proglasi postavna prostitucija! (Zbor socijalistov v Parizu).

Kaj ne, kako lepi nauki! Kdo ne bi pri-trdil, da je socijalizem vsestransko vreden potomec in pitomec očeta svojega — liberalizma.

Drugi glavni stebler človeštva je vera.

Da je vera k obstanku človeštva potrebna, spričuje nam šesttisočletna zgodovina, da ga ni ljudstva, ki bi čisto nobene vere ne imelo. Naj je ljudstvo na še tako nizki stopinji izobraženosti, da, naj je na tisti stopinji, ktero bi le „divjaštvo“ imenovati zamogli, in naj mu manjkajo vsi vzvišeni pojmi: enega pojma mu vendar ne manjka, pojma o Bogu — če ne pravem, pa zmisljenem. To namreč najdeš

roko, ker to zahteva blagor in korist dežele. Leto bode menda zopet minulo, predno pride ta zadeva zopet v deželni zboru na vrsto. Ako pa o letu osorej ne dobi postavne veljave, zarad tega ne bode zginila z dnevnega reda.

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. avgusta.

Avstrijske dežele.

Iz *českega deželnega zbora*, 6. avg. Dalje. Poslanec Plener kaže na nezaupljivost nemškega prebivalstva. Iz te nazaupljivosti prihaja opozicija. V narodnih državah je tak volitven red mogoč, a ne v državi, ker so narodnosti namesane, tam se je tega bati. Govornik kaže na imenitnost nemškega jezika. Kar Nemeem primanjkuje na številu, to nadomesté s tem, da pripadajo velikemu kulturnemu narodu. Da bi veliko posestvo nam nasprotno posredovalo, od tega si on ne obeta ničesa. On omenja delavnosti nasprotni stranke v državnem zboru in pravi: nismo politični otročaji, da bi Vi potem proste roke imeli v državnem zboru. Govornik se sklicuje na glas prebivalstva, in govori zoper to, da bi bil nemški jezik le deželni jezik, ker je vendar državni; konča pa z besedami: mala, a dobro vtrjena stranka smo; vemo, kaj nam je storiti.

Tonner, za nasvet, razloži, kako nepatriotično je, ako se nazaupanje seje med ljudstvo. Sedanja vlada noče narodov dražiti. Naj se pove, s čim je sedanja vlada komu krivico storila.

Bareuther se sklicuje, da primanjkuje zaupanja, na kmeta Parsche-ta, ki je nemškemu ljudstvu prav iz srea govoril. — Mislimo v prvi vrsti na avstrijsko državo, a Vi na česko kraljevino. To je razloček. — Palacky obžaluje nezaupnost, ki deželo močno oškoduje in nagovarja na to, da se mora sedaj nastopiti boljše pot. Sprejme se potem sklep debate, glavna govornika sta Herbst in Člam-Martinic. Herbst pravi, da ne more biti za volitveni red, ki bode nemško zastopstvo še bolj spravil v manjšino, on kaže na veliko posestvo, ki potem v primeri z drugimi volilec dobi še večje število poslancev na primer s zastopovalci kmetijskega stanu. On se sklicuje na razdraženost nemškega prebivalstva na južnem Pemske. Tam se je najprej porodila misel o razdelitvi dežele, od tod so prišle prve peticije, da hočejo združeni biti z Zgornjim Avstrijskim. Nemški pemec se drži svoje domovine, a njegova domovina je Avstrija. Govornik je zoper česko krono, on zastopa misli cesarja Jožefa, in kaže na to, da bi nemški klerikalec raje hodil s svojimi rojaki, ko bi ž njimi upali priti do cilja, on odbija očitjanje, da bi bil kdo pošiljal bolestne klice na inozemstvo, ter spo-

minja tukaj na Riegrovo spomenico in zavrača misel, da bi se bila liberalizmu kaka krivica godila pri glasovanju o petakarih v državnem zboru. Ko Rieger kaže na silo dovršenih dejanj povdarja govornik pravico in pravo. (Koniec te razprave prih.)

Iz *Prage*, 7. avgusta. (Iz deželnega zbora.) V seji 7. t. m. je bil sprejet nasvet komisije, da se nima dati ne českemu niti nemškemu gledišču kaka podpora. — Debata je bila živahna, sem ter tje tudi stroga v govorih in protigovorih, poročevalec grof Thun je obžaloval, da so gradbo za gledišče zavlekli na strankarsko polje, tako da mnogim ni bilo mogoče pokazati svoje zanimanje za gledišče.

V seji 8. t. m. je bilo na dnevnem redu posvetovanje o budgetu. Poročevalec je bil poslanec Matuš. K splošni debati se ni oglasil nihče. V posebni debati je govoril pri naslovu „o zdravstvu“ dr. Roser, o napravah, ki se imajo dovršiti, ker se bliža nevarnost po bolezni. O isti stvari so govorili dr. Palacky, dr. Gregor in župan Černy.

C. k. denarstveno ministerstvo razglša izkaz dohodkov in prihodkov. Direktnih davkov je za 1.8 milijon, indirektnih pa 3.1 milijone več, tako, da je vseh prihodkov mimo prve polovice l. 1882 za 5 milijonov več. Številke najbolj kažejo, da se denarstveni minister resno prizadeva odpraviti primankelje in naravnati ravnotežje v državnem gospodarstvu.

Iz *Zagreba*, 7. avgusta. Vladni list razglša, da je dobil Najviše potrjenje izredni stroškovnik granice združene s Hrvatsko-Slavonsko kar se tiče prihodkov, ki prihajajo iz prodaje gojzdvov, ki se imajo na debelo prodati, izločivši to, kar se zopet porabi v korist deželi, za pota, za obdelavo zemljišč itd. Prihodkov je vseh skupaj 2,813.915 gld.

Ogersko-rumunska komisija za vpravno mej v Gyimes se je porazumela v vseh točkah izvzema dveh, ki še čakate porazumljenja. Komisija se je podala čez Prieskata, goro Nemere, Nagy-Sandor v Sosmezö, kamor je prišla vsa vtrujena 5. avgusta. V Sosmezö so se zopet posvetovali, potem bodo prehodili mejne kraje in prišli 16. ali 17. avgusta dotikavši se soteske Bodza v Kronstadt. V Sosmezö gre poravnati marsiktero različno mnenje.

Vnanje države.

Iz *Berolina*. Krasceviski je razpuščen iz preiskalnega zapora. Kaveije je položil 30.000 mark, šel je v svojo vilo v Draždane, kamor ga je spremlil njegov odvetnik in viši policijski uradnik, kaj pa, da ga bodo zmirom strogo nadzirali.

Iz *Londona*. V spodnji zbornici je Gladstone povedal, lord Dufferin (angleški polnomočnik v Egiptu) je naznanil v zasebnem

pismu, da je egiptovska skoro vsa preosnovana, a policija ima pa še veliko posla. Kar se tiče sodstva misli Dufferin, da je dovolj sodnijskega osebja, prestava zakona v arabski jezik se je zakasnila. Ali so postavodajalni zbori še imenovani, Dufferin ni povedal, za volitve v zборе se uže gode priprave. Egiptovski vladi se je nasvetovalo, kako namakati Delto, vendar o tem še ni določitve. Kar se tiče abdačenja vnanjih, stavili so se egiptovski vladi nasveti.

Zgornja zbornica je sprejela po peturni debati s 55 zoper 9 glasov angleško zakupninsko postavo. Spodnja zbornica je sprejela po debati sedmih ur s 144 zoper 95 glasov v drugem branji vladni predlog zarad vštetve (redukcije) državnega dolga. Tudi načrt postave zarad kolere je sprejela v tretjem branji.

Iz *Napolja*, 8. avgusta. Minister javnih del Genala priganja k delu barak. Osrednji odsek sestavlja statistiko mrtvih, ranjenih in škode, vsled te strašne katastrofe učinjene. Posebni bolezniki ni. Ceste razdejanih mest se snažijo. Red se strogo vzdržuje. Minister vnanjih zadev Mancini je obiskal pomnožne bolnišnice v Napolji, ktere kralj zarad pomakanja časa ni mogel obiskati.

Iz *Carigrada*. (Vradno). Zdravstvena komisija, je zapovedala, naj se Beirut v Siriji (kjer se je kolera prikazala) zapre s koronom, ukazala je tudi, da vse, kar prihaja iz Beyruta ima prestati karanteno 15 dni v lazaretih v Smirni in na otoku Rhod.

Cesar anamski Tu Duk je umrl. Z naslednikom se bodo Francozje najbrž laglje porazumeli in že pričeto vojsko končali.

Izvirni dopisi.

Iz *Jesenic*, 7. avgusta. (Koniec šolskega leta.) V soboto, 4. avgusta, o polu osmih zbrala se je šolska mladina, praznično oblečena, v šolski sobi, ktero je prejšnji dan mladež sama s smrekovimi vejicami ozaljšala. Ob osmih se je podala šolska mladina v farno cerkev pod vodstvom g. učitelja k sv. maši, ktero so imeli čast. g. kaplan. Po maši se je vsa mladina vrnila nazaj v šolo k izpraševanju. Pri izpraševanju so bili navzoči gosp. krajni šolski svetovalec, pl. Panc, g. župan, preč. gg. župnik in kaplan in mnogo družega občinstva. Najprej je imel g. učitelj nagovor na šolarje in šolarce, ki se je nekako tako-le glasil: „Dragi učenci in učenke! Dokončali smo z današnjim dnevom šolsko leto v katerem se je mogel tisti, ki je bil marljiv in priden mnogo koristnega za svoje življenje naučil. Tisti pa, ki niso bili pridni in se niso potru-

pri vseh ljudstvih, da imajo neko viši bitje, od ktere se vedó odvisne, in ktere oni po svoje časté. Kar pa je tako splošno pri človeštvu, od kod to? Kdo je vsadil ta pojem v srce vsakega človeka? Gotovo ne drugi, kakor On, ki je vstvaril človeka. In dalje: Če se pojem o višem bitji povsod nahaja, kjerkoli se nahaja človeška natara: ali zamoreš ta pojem ločiti od človeka? Gotovo ne. Pač pa si siljen po postavah doslednega mišljenja pripoznati, da kar je tako splošno pri človeštvu, mora spadati k njegovemu bistvu, mora toraj biti neločljivi del človeške nature; ali da rečem s Tertulijanom: Anima humana est a natura christiana. Če je pa temu takó: kaj bi se reklo vero odpraviti? Gotovo nič družega ne, kakor človeštvo uničiti; kajti, kdor hoče uničiti bistveni del kake stvari, on hoče vničiti stvar samo. — S tem pa, se vé, da ne mislim in ne morem trditi, da bi bil pojem o Bogu pri vseh resnično vzoren; marveč kolikor bolj se je to ali drugo ljudstvo odvrnilo od svojega središča, od pravega Boga, toliko bolj zatemnjen, bi rekel, bolj gmoten, bolj naraven je

bil njegov pojem o Bogu, tako, da v tem oziru smemo popolnoma pritrditi pesniku: „Wie Einer ist, so ist sein Gott — Darum ward Gott so oft zu Spott.“ (Göthe). Resnično: Človeštvo je zabredlo tako daleč, da so največji modrijani obupali, da bi ga zamogli rešiti; da je prvak neverskih modrijanov, Sokrat, bil prisiljen izreči: „Mi moramo čakati pomoči od zgoraj, ker le samo Bog nas zamore dostojno podučiti o Bogu in Božjem.“ Kar se je tudi zgodilo. Sam Sin božji pride v človeški podobi, da bi podučil zaslepljeni človeški rod, kaj je njegov namen in kako ga zamore doseči. Učil je takó lepo in takó prepričevalno, da mu je ljudstvo moralo dati spričevalo, da govori „tamquam potestatem habens“, da tako še ni nikdo govoril. In kar si ni upal izreči nobeden modrijan pred njim, in tudi ne za njim, izrekel je On: Kdor ne veruje, bo pogubljen. Tehtna in imenitna beseda, ki mora vsakega pretresti! Če ne verujem, bom pogubljen. Ne, pogubljen ne maram biti, raje verujem — toda kdo mi dá to vero? „Vera pride od poslušanja; kako pa bodo poslušali, če ni nobenega, da bi raz-

lagal? kako pa bo razlagal, če ni nobenega, da bi ga poslal?“ Toda, glej! tudi v tem oziru je Jezus poskrbel za svoje. Vstanovil je svojo Cerkev, in njej je dal oblast, pa tudi dolžnost, da naj uči ljudi tisto vero, brez ktere ni zveličanja. In kakor je Kristus očitno pred prijatelji in sovražniki rekel: kdor ne veruje, bo pogubljen, enako neustrašljivo in brez ovinkov trdi tudi Cerkev, ki je le nadaljevanje Kristusovo, trajajoče do konca sveta, pred prijatelji in sovražniki: zunaj mene ni zveličanja: „Kdor nima Cerkev za mater, on tudi nima Boga za očeta. To je nauk katoliške Cerkev postavljene na skalo, ktere peklenške moči ne bodo premaknile.

Vse drugače pa uči o veri in Cerkvi liberalizem. Njemu Jezus ni Bog, ampak le učeni Galilejec — toraj tudi Cerkev ni božja, ampak človeška naredba. V njegovih očeh nima Cerkev večje veljave, kakor kaka druga, kterakoli družba. Pa kaj rečem! Cerkev je liberalizmu manj, kakor vsaka druga družba, in on za-njo nima druge besede, kakor le: proč ž njo! križaj jo! In zakaj? Zato, ker

dili tako kakor drugi, naj gledajo, da prihodnje šolsko leto to napako popravijo, da bodo tudi med pridne šteti. Vsak naj pomisli, koliko veselja napravijo svojim staršem in učnikom, ki se vedno za vaš blagor trudijo, tisti ki so ubogljivi. Zato so tudi oni, ki so bili v celem letu pridni in katerih ni bilo treba nikoli opominjati, v zlato knjigo zapisani in bodo danes obdarovani, za kar se imajo zahvaliti v prvi vrsti g. krajnemu šolskemu svetovalec, g. županu in drugič vsem šolskim dobrotnikom.“ Potem se je deklamovalo. Eden šolarjev je imel nagovor na svoje součence in se zahvalil vsem šolskim dobrotnikom. Med deklamovanjem so bile v pregled razpoložene gospodom poslušalcem lepopisnice in druge naloge. Koncem prebere g. pl. Pane imena učencev in učenk, ki so bila v zlati knjigi zapisana. Nekteri so bili obdarovani z lično vezanimi knjigami, drugi samo pohvaljeni. V. č. g. župnik pa, kakor vsako leto so razveselili tiste, ki so bili samo pohvaljeni z lepimi podobami in so rekli: „Veseli me, da vas je toliko število pridnih. Vi, ki ste bili samo pohvaljeni, trudite se v prihodnjem letu, da bodete tudi obdarovani. Drugi pa, ki še pohvaljeni niste, okrepčajte se o počitnicah, da bote v prihodnje tudi med pridne šteti, če mogoče vsi.“

Z Gorenjskega, 5. avgusta. Danes smo obhajali v Velesovem (po ljudski govorici „Predkloštrum“) znamenito cerkveno slovesnost. Zdelo se nam je, kakor da bi se bilo obudilo v teh prostranih hodnikih in sobanah življenje, kakoršno je vladalo pred kakimi sto leti, ko so bili ti prostori obljudeni s samostanskimi prebivalci. Ljudstva je došlo iz bližnjih župnij toliko, da je bila velika cerkev natlačeno polna in da je bilo še veliko ljudi po stranskih korih. Ko odbije deset, prikaže se iz župnijskega poslopja, nekdanjega samostana, ginljiv sprevod. Spredaj cerkvene zastave, potem praznično opravljeni šolarji in belo oblečene šolarice, za temi pa 17 duhovnikov. Ti spremljajo svojega starega, 50 let v službi Gospodovi delajočega sobrata, prečastitega g. župnika Blaža Ulčar-ja, ki stopa danes, na lepo izdelano palico se opirajoč, pred altar, da opravi po pre-

teklih 50 letih zlato mašo, ter zapoje iz dna srca: „Te Deum laudamus!“

Preč. g. jubilant (rojen 1. 1809 in v mašnika posvečen 27. julija 1833) so pri svojih 75. letih še precej krepki. Slavnostni govor, ktere ga je imel prečastiti g. Tomaž Zupan, vodja alonzijski, odlikoval se je po jedernatem obsegu in po izborni besedi. Omenil je med drugim, da priča o vnemi prečastitega g. župnika tudi velesovski hram božji, ki je bil poprej že zelo zapuščen, zdaj pa, ko so ga g. zlatomašnik na večer svojega življenja tako okusno renovirali, se sme prištevati najlepšim cerkvam naše dežele. Prečastitemu g. jublantu pa zakličemo tudi mi še enkrat z besedami, ktere so pri vrodu v cerkev in pri procesiji iz cerkve z navdušenimi glasovi prepevali cerkveni peveci šentjurski:

Zakličemo Ti srčno vdani:

Še dolgo let Te ljubi Bog ohrani!“

Vsega družega menda ni ni treba omeniti, n. pr. vesele družbe, napitnic pri obedu itd., ker godilo se je vse, kakor sicer navadno pri takih prilikah. Upamo, da prečast. gosp. jubilant sami in zlasti njegove ovčice se bodo še dolgo s hvaležnim sreem do Boga spominjali prelepe svečanosti. Ad multos annos!

Iz Rudolfovega, 7. avg. Poročati Vam imam veselo novico, da pri nas v Rudolfovem c. k. vradniki, zlasti sodnijski, nimajo gluhih ušes do tirjatev časa in prebivalstva. Pri tukajšnji okrožni sodnji se delajo vsa zatožna pisma, zapisniki itd. slovenski. Pri preiskavah se vraduje v jeziku zatoženca, tako se zaslišujejo tudi priče. Sploh smemo reči, da pri nas enakopravnost ni prazna beseda, ampak resnica. Velik del zaslužnja v tej reči gré gosp. Jevnikar-ju, predsedniku okrožne sodnije. Iz naznanila lahko razvidite, da slovensko vrado vanje ni nobena copernija, za ktero bi se rado proglašalo, ampak že gre in prav lahko, ako je le volja. Bog daj, da bi bila ta volja povsod, zlasti v višjih krogih, vse drugo pojde lahko brez vseh ovir.

Avignon, 5. avgusta. Naj Vam bo ta-le listnica priča, da tudi na tujem mnogo mislim na Vas. Današnje nedeljo sva daritev svete maše opravila v zgodovinsko-znanstvenem mestu Avignonu ter si ogledela najvažnije imenitosti;

zdajle popoldne jo odrineva v Lyon itd. Zdaj, kakor vidite, se že vračujeva proti domu, a ker je tako zelo daleč in je med potjo treba tudi počivat ter si kaj ogledati, naju ne bo še tako hitro domu, — morebiti do Velikega Šmarna. Sprejmite in sporočite še drugim prisrčni pozdrav! A. Kržič.

Domače novice.

(*Pogreb gospé Šuperčeve*) bil je včeraj tako sijajen, kakor malokdaj kateri privatnih oseb. Ne le, da so se ga vdeležili vsi stanovi meščanski, prišlo jih je tudi od zunaj, posebno z okolice — dokaz, kako spoštovana je bila rajnea. Sveč je bilo videti dolgo rajdo. In da je šla blaga dobrotnica revnih in blagodarna podpornica cerkev in milih zavodov iz sveta tako, kakor je živela, bili so mnogoštevilni ubogi pri sv. Krištofu še zadnjikrat bogato obdarovani. Na gomili zapeli so ji peveci zadnjo pesem.

(*Dve smešni.*) V včerajšnji „Laibacheri“ stoji na prvi strani med uadnimi rečmi, da je feldmaršallajtnant Gyuritz (menda Jurič) postal baron „von Viteszsokolgrada“. Kaj tacega pa vendar nismo še brali. Najbrže je omenjeni „vitez Sokolgrada“. — Prijatelj našega lista pa nam pove to: Danes zjutraj grem po glavnem trgu, kar me ustavi malo deklice, vodeč za roko staro ženo, iz ktere ust mi prileti na uho: „Vorme plinte pite.“ — Te prečudne besede me mikajo, zato prašam, kaj da je posebnega, a dobim isti odgovor. „I povejte, kaj bi radi“ — rečem jaz — „saj znate slovenski, mar ne?“ — „Znajo, znajo“ — se oglasi zdaj punčka — „pa tam-le v neki štacuni so rekli, da bove več dobili, če bove prosili po nemški, in so mojo slepo mater te besede naučili, o katerih pa ne vem, kaj pomenijo. Le toliko je, da se nama ljudje smejejo in tudi res več dobive.“ — „No, če je taka,“ — rečem jaz — „pa le dobro plintajte in pitajte,“ in ji dam tudi malenkost. — Ta dogodba uči, da je ljubljanski „kuheltajč“ tu in tam vendar za kaj.

(*Včerajšnji mesečni živinski somenj*) bil je primeroma dobro obiskan, okoli 500 goveje živine je bilo na trgu in okoli 150 konj. Goveja živina ni bila ravno debela, kupili so je večidel tuji kupci iz Tirolskega, Bavarskega itd., ki hodijo po-njo tudi po drugih živinskih somnjih na Kranjskem in veliko živine odženo, ter jo dobro plačujejo. Konj je šlo zopet veliko proti Laški. Iz tega je razvidno, da si dežela kranjska pomaga z živinorejo lahko najboljše, ker to blago spravi v denar prej in bolje, ko vsako drugo. Naj bi se toraj naši kmetovalci poprijeli v prvi vrsti živinoreje in to še boljše, ko do sedaj, saj je naša dežela, posebno gorenjska in dolensjska stran, tej stroki kmetijstva ugodnejša ko marsiktera.

(*Oklic.*) C. k. kranjska kmetijska družba bode iz državne subvencije, ki jo je za letošnje leto prejela od sl. ministerstva kmetijstva, podelila nekoliko podpore v pospeh sadjereje ljudskim šolam in pa gospodarjem za povzdigo in zboljšanje domače ovčereje.

1. Za napravo in vzdrževanje šolskih vrtov in drevesnic bode dala krajnim šolskim svetom majhne zneske v denarji in darovala požlahtnjena sadna drevesca, divjak in cepiče, in to pred vsem takim šolam, ktere nimajo še vrta, pa dokažejo, da so že v posestvu za vrt dobro pripravnega zemljišča in da se krajni šolski svet v svoji dotični prošnji izrečno zaveže, da bode nemudoma za šolske namene pripraven

trdi, da je božja naredba; zato, ker zahteva zatajevanje na telesu in na duhu. Liberalec hoče povoljno streči svojemu mesu, in on hoče biti „prost“ na duhu. Njegova domišljija noče pripoznati nobene meje; njegov duh hoče vse razumeti — in kdor bi mu v tem oporekal: proč z njim! Zastonj si prizadevaš Cerkev zagovarjati; zastonj trdiš, da je nedolžna zastonj dokazuješ, da je ona donesla pravo omiko, da je ona odpravila robstvo, da je ona svetu dala vso drugo podobo, in da toraj dosledno le nje pristuje kraljestvo: za odgovor na vse to boš slišal strašni krik, ki je že pred 18 sto leti odmeval po jeruzalenskem zidovji: Mi nimamo družega kralja, razun cesarja. In kdo je ta cesar? Liberalna, absolutna država, ta jim je vse, vse drugo nič.

Pa — ali nisem predaleč zašel v svoji trditvi? Ali ne pripozna tudi liberalizem neke cerkve, in ali ni tudi liberelec velikokrat v besedi in pismu veren, ter podoben pohlevnemu jagnjetu? Dovoli, dragi čitatelj, da ti tudi to razjasnim. Res je, da tudi liberalizem pripozna neko cerkev, in da se zna tudi obleči v ovčjo kožo — ali pa veš zakaj? Glej, liberalizem, dasiravno je vzrastel v veliko drevo,

se vendar ne more ponašati, da bi bil okužil že ves civilizirani svet. Jedro ljudstva je še verno ostalo, in ono še vedno spoštuje Cerkev. Ko bi toraj k takim prišel novošegni liberalni apostelj, in bi začel grditi in psovati katoliško Cerkev, ali meniš, da bi veliko opravil? Težko bi zdravo kožo odnesel. To tudi liberelec dobro vé, zato si ne upa kar naravnost pred vernimi ljudmi Cerkve zavreči. In kaj stori? To, kar je njegova navada — zateče se k polovičarstvu. On je sicer v principu zavrgel Cerkev, toda verno ljudstvo (neumno ljudstvo, pravijo liberalci) je treba slepiti, zato sanjari o cerkvi. Pa kakošni? O narodni, ali prav za prav o državni, koje predstojniki bi se popolnoma podvrgli birokratičnim zahtevam liberalne države, in bi bili le še nekaki državni policaji, ki naj bi „neumno ljudstvo“ varovali in svarili pred takimi čini, ki bi bili pogubonosni liberalni državi. Kar pa misli liberalizem o Cerkvi, isto misli tudi o veri, saj onedve se ne moreti ločiti druga od druge. Toraj je tudi vera le še surovemu proletarijatu potrebna, da mu zabranjuje djansko izpeljati to, kar taki liberalni umi uče; kajti inako bi se jim slabo godilo. (Dalje prih.)

vrt napravil ter ga zmirom šoli kot učni pripomočen ohranil.

2. Za zboljšanje domače ovčjere bode družba kranjska nakupila nekoliko ovnov in in ovac lepega ukviškega plemena na Koroškem in jih brezplačno darovala takim gospodarjem, ki v svoji po županstvu in in župniku potrjeni prošnji dokažejo, da a) že več let in in precejšno število ovac redijo; b) da je njih kraj za ovčjerejo posebno vgođen, in e) da jih je volja, dobljenega ovna, kolikor umna živinoreja dopušča, tudi svojim sosedom za pleme prepuščati.

Prošnje za podporo šolskih vrtov in za ovce imajo se pismeno najzadnji čas do 10. oktobra t. l. vložiti podpisanemu glavnemu odboru.

(Na ogenj pazite!) — Na Vikrcih pod Šmarno goro je 7. t. m. okrog poludneva pogorel pód posestnika vulgo „pri Kovači“. Zažgal je baje neki odrašen človek sè smodko. — Vedno še tista brezskrbnost!

(Agitacija zoper slovenske liste.) S Koroškega nam piše kmetič: „Po navadi grem na pošto po slovenski list in ko mi ga poštar dá, utaknem ga v žep ter grem domú. Ker je vlil se dež, ga vso pot — uro hodá daleč — ne pregledam, še le domá ga razvijem in kako se začudim, ko beren na čelu „Kmetiski prijatelj“! Se vé, da lista ne pogledam, marveč drugi dan ga nesem nazaj in rečem poštarju, da ta list ni moj, da se je moral zmotiti, naj mi toraj dá mojega. „Ej, kaj bote brali tiste neumne traparije“ pa zarenči poštar — „to je kaj za vas, to so prave cajtenge; kar iz Ljubljane dobivate, ni vse skup za nič.“ — Tako piše kmetič, mi pa temu nimamo nič pristaviti.

Razne reči.

— Iz Celja se nam poroča, da je v številki omenjeni „misijonar“, ki se zove Mehlman, moral Celje zapustiti; vzel je pretečeni torek — 7. avgusta — vožnji listek v Zagreb. Pravi, da gre v Banjaluko k Trapistom. Nu, ti ga bodo veseli!

— Po Štajarskem si ne obetajo nič kaj posebno dobre letine o trgtavi. Po mnogih krajih je delala toča veliko škode; po drugih je ožig škodoval; marsikje pa grozdja tudi od začetka ni bilo veliko zašavljenega. Le po nižjih krajih v Brežkem okraju in znabiti v Koniškem si obetajo nekaj boljšo trgatve.

— Shod bo imelo prihodnjo nedeljo štajarsko politično društvo v Seynici, govorili bodo dr. Vošnjak, poslanec Žnidaršič in gosp. Lenček

— Nove knjige hrvatske! Poziv k naručbi. „Grabancijaš Preporodjen“. Starinski narodovid u slikomjeru. Spisao Velimir Gaj. — Projava, uvod, zamietke i zamjerci, kamopisak. — Nakladom svojom u Zagrebu. (Izdanje piščevo. 8 i 3/4 tabaka.) Tiskom Dragutina Albrechta u Zagrebu. 8. — Izstisak stoji 1 fr. 20 novč. Napomenut glumski čaropoj, kakvim sam nazivom prema duhu novovjeke knjige i nehotice i, tako reći, nepromišljeno naznačio čuvenu ovu tražikomendiju starohrvatsku u pravom smislu rieči, tiskan na osam nepunih listova osminskih, u pet prikaza i više izvoda predočuje biće i žiće svega društva hrvatskoga uobće, a napose zagrebačkoga igrokaznimi zreaoci dakako sa žalostivo-smiešne, šaljive strane, kano stare šege, starobično, starovjeko narodoznanstvo, riečju za kajkavsko rokoko-doba do pred hrvatsku renesansu, — prieporod — oživljaj. — Jezgra je ovoj umotvorini dakle poviestno-narodoznanstvena, vrlo zabavna, poučna i znamenita. U kolu narodne inteligencije s toga diše jedva živa duša, koje ovaj moj prvenac nebi zanimalo. Zato se nadam,

pače uzdam, da će se mnogožudjena nova moja ova knjiga svakoj rodoljubivoj kući toplo, ugodno preporučiti nesamo jezgrovitom, smješljivom, bockavom, poluzalostivom sadržinom, to jest slanom šalom, nego i šaljivo-glaskim, krilatim, vezanim, sročnim slogom poput glume, nesamo ljubkimi pripievkami, već i zanosnim likovi, čarobnimi zapremicami... Evo hrvatskoga doktora Fausta!... K tomu je kajdolik i zanimljiv snimak starinskoga glumenika dodan i pokoji spis književno-poviestne znamenitosti priložen — pridavkom... Čvrsta, ugladjena hartija, hrbat šiven i zaokvirak na ovitku sa šarotism kremžkim, bielim (posrebrenim, zelenim), crvenim i modrim na sivini, modrini i smeđjilu, na surini, uredno odlikuje velelep tiskak. — Slavno čitateljstvo! Ovim pozivam čestite čitatelje i čitateljke što usrdnije, da izvole dobrostivo poduprieti skupocjen moj podhvat mnogobrojnim primitci narukami. A molim nove jih ujedno, neka naručuju — čas prije ili dopisnicom, ili naputnicom, kako biva najlašnje. Na pet (5) pripisanih naručenih izstisaka pridajem po jedan besplatno (dakle 24% radoša). Napokon molim sva sl. uredništva što uljudnije, da izvole uvrstiti ovaj moj poziv, — a vse one, koji su primili podpisnica na dragovoljno sabiranje predbrojnika uz povrat, da mi jih vrte natrag prvom poštom. Uz osobitu počast sa svesrdnim pozdravom za nakladu „Grabancijaša Preporodjena“ pisac, Velimir Gaj. (Sjemeništna ulica, k. br. 6.)

— Telefon na 1000 milj je med Novim Jorkom in Chicago, pravijo, da se dobro sliši po njem.

— Kolera v Egiptu. V zadnjih 24 urah je za kolero umrlo v Kahiri 78, v Roseti 15, v Garbieh 73, v Dakalich 68, v Behari 33, v Charkievu 147, v Galliubieh 21, v Ghizeh in Atfe 17, v Benisuef 23, v Minieh 28, v Fajumu 3 osebe. Od britiskih vojakov je v zadnjih 14. dneh umrlo 117 mož.

Telegrami „Slovenca“.

Dunaj 9. avg. „Wiener Zeitung“ objavlja: Cesarski patent sklicuje deželni zbor Predarlški na 16. avgusta, a Koroški na 3. septembra.

Budapešta, 9. avg. Ljudstvo je pobijalo zvečer okna, kamor se je bil Scharf podal, predrló v gostilno, ter vse razbilo. Policija je zopet red napravila. V zapor dejanih je bilo 32.

Madrid, 9. avg. Del konjiškega polka posadke v Nageri se je pobunil. Včeraj rogoviljenje v predmestji Barcelone in vstajniško kričanje. Red se je povrnil. Kraljev dekret odpravlja za vso Španjsko vstavne pravice in pooblašča ministarstvo, da okliče, ako potrebno, obseadni stan.

Poziv!

Dne 3. septembra t. l. obhajala se bode v Ljutomeru slavnost slovenskega velikana, po vsem svetu v učenjaških krogih znanega Mikložiča. Vdeležilo se bode te slavnosti, kakor se iz pisem, na dotični odbor došlih, sklepati sme, jako obilo dostojanstvenikov, tako slovenskih in sploh slovanskih, kakor tudi inonarodnih. Da se ta slavnost dostojno izvrši, treba je tudi petja, in to izbornega in ti slavnosti primerne. Pevec ptujske čitalnice vadijo se v to svrhu že delj časa. A malemu številu, ktero ptujski pevci premorejo, ni mogoče pevskih točk tako izvesti, kakor se vsakako taki slavnosti pristuje. Vabijo se toraj slovenski pevci, duhovniki, učitelji, profesorji, vradniki in dijaki, da blagovolijo pri ti slavnosti sodelovati. Do zdaj se je določilo, da se bodo sledeče pesmi skupno pele: 1. Jenko

Molitev. 2. Hajdrih — Jadransko morje. 3. Nedved — Zvezna. 4. Förster — Slava Slovence. 5. B. Ipavie — Kdo je mar. 6. Nedved — Mili kraj. 7. Jenko — Na morji. 8. B. Ipavie — Vojaška. 9. Jenko — Što čutiš. 10. Slovan. 11. Lepa naša domovina.

Kdor hoče sodelovati, naj blagovoljno pevcem ptujske čitalnice naznani, kateri glas da bode pel in ali želi, da se mu note pošljejo.

Prva skupna vaja bode v nedeljo 26. avg. ob 2. uri popoldne v „Narodnem domu“ v Ptui, druga pa dne 2. septembra ob 8. uri dopoldne v Ljutomeru. Kdor hoče pri slavnosti peti, mora se vsaj ene skupne vaje vdeležiti, želi se pa, da se več pevcev prve skupne vaje vdeleži.

Odbor čitalničnih pevcev v Ptui.

Eksekutivne dražbe.

10. avgusta. 1. e. džb. pos. Janez Smrdu iz Nove Hrušice 1789 gld. Postojna. — 1. e. džb. pos. Janez Kernu 1445 gld. iz Radohove vasi. Postojna.

11. avgusta. 1. e. džb. pos. Jurij Orlič iz Metlike 960 gld. Metlika. — 1. e. džb. pos. Janez Plut iz Beretinja vasi 90 gld. Metlika. — 1. e. džb. pos. Marija Hočvar iz Križne vasi 500 gld. Metlika. — 1. e. džb. pos. Jurij Težak 2999 gld. iz Lokvice. Metlika. — 1. e. džb. pos. Janez Slobodnik iz Bojane vasi 915 gld. Metlika. — Relicijacija pos. Petra Jankoviča iz Iga 70 gl. Ljubljana. — 1. e. džb. pos. Franceta Petriča iz Loga, Ljubljana. — 1. e. džb. pos. Štefan Blažek iz Malega brda, 2920 gld. Senožeče.

14. avgusta. 1. e. džb. pos. Luka Urh iz Grahova, h. št. 32. Logatec.

Dunajska borza.

8. avgusta.

Papirna renta po 100 gld.	78 gl. 95 kr.
Sreberna „	79 „ 65 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99 „ 60 „
Papirna renta, davka prosta	93 „ 60 „
Ogerska zlata renta 6%	119 „ 80 „
„ 4%	88 „ 95 „
„ papirna renta 5%	87 „ 25 „
Kreditne akcije	160 gld. 297 „
Akcije anglo-avstr. banke	120 gld. 109 „ 75 „
„ avstr.-ogerske banke	839 „ — „
„ Länderbanke	112 „ 80 „
„ avst.-ogers. Lloyd v Trstu	648 „ — „
„ državne železnice	315 „ 75 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	223 „ 80 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	107 „ 70 „
Ferdinandove sev.	105 „ 50 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 120 „ 25 „
4% „ „ 1860	500 „ 135 „ — „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 170 „ 50 „
„ „ 1864	50 „ 170 „ — „
Kreditne srečke	100 „ 173 „ 30 „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ 20 „ 75 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligae.	103 „ — „
London	119 „ 70 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 66 „
Francoski napoleond.	9 „ 49 „
Nemške marke	58 „ 30 „

Zahvala.

Za mnoge dokaze prijateljstva in prijaznosti o priliki bolezní in smrti naše srčno ljubljene, nepozabljive tašče, oziroma stare matere, gospe

Franciške Šupevec,

svečarja vdove,

za mnoge lepe vence in za izredno številno spremstvo pri pogrebu, izrekajo podpisani vsem v prvi vrsti prečastiti duhovščini, sl. konventu usmiljenih sester, sl. katoliškemu društvu za Kranjsko, sl. katoliškemu društvu rokodelskih pomočnikov, zadnjim tudi za ginjaivo petje, najprisrčnejšo zahvalo.

V Ljubljani, 8. avgusta 1883.

Žalujoči ostali.